

MARMARA LIFE

MARUF ÖZEL EKİ

UN-HABITAT,

MARUF'UN

ANA PARTNERİ OLDU

ÖZÜM ÜRETEK KENTLER
CITIES DEVELOPING SOLUTIONS
1-2-3 EKİM | OCTOBER 2019
İSTANBUL

MARMARA
BELEDİYELER
BİRLİĞİ

**ATIK KELİMESİNİN
MİADI DOLDU**

OSMAN KAYTAN

**SIFIR ATIK İÇİN İŞİN EHLİ
KADROLAR KURULMALI**

MURAT ILGAR

UN-HABITAT, MARMARA URBAN FORUM'UN ANA PARTNERİ OLDU

UN-Habitat (Birleşmiş Milletler İnsan Yerleşimleri Programı); Marmara Belediyeler Birliği (MBB) tarafından düzenlenen uluslararası kent forumu Marmara Urban Forum (MARUF) 2021'in ana partneri oldu. Türkiye'nin ilk ulusal kent forumu olan ve ilki 2019 yılında düzenlenen MARUF'un ikincisi, 1-3 Ekim 2021'de çevrimiçi olarak gerçekleştirilecek.

1978'den bu yana insan yerleşimleri ve sürdürülebilir kentsel gelişimle ilgili çalışmalar yapan Birleşmiş Milletler örgütü olan UN-Habitat "kentleşen dünyada herkes için daha iyi bir yaşam kalitesi" vizyonu ile hareket etmektedir. Kapsayıcı, güvenli, dayanıklı ve sürdürülebilir şehirler için iş ortaklarıyla birlikte çalışan UN-Habitat'ın İcra Direktörü Maimunah Mohd Sharif, 2019 yılında MARUF'un açılışına bir video mesaj ile katılım göstermişti:

Kent hakkında düşünen ve kent için üreten zihinlere ilham veren bir buluşma noktası olan Marmara Urban Forum 2021'de belediye başkanları, yerel yönetim çalışanları, kamu kurumu temsilcileri, özel sektör profesyonelleri, sivil toplum çalışanları, akademisyenler, öğrenciler, finans kuruluşu temsilcileri, sanayi kuruluşu temsilcileri, teknoloji kuruluşları

temsilcileri ve medya mensupları bir araya gelecek.

MARUF 2019'da neler yaşanmıştı?

Marmara Belediyeler Birliği tarafından "Çözüm Üreten Kentler" mottosuyla iki yılda bir düzenlenen MARUF, 2019 yılında yerel ve uluslararası olmak üzere 66 partner, 50 oturum, 25 ülkeden 250 konuşmacı ve 5440 katılımcıyla gerçekleştirilmişti.

Kentin paydaşları arasında bilgi, deneyim ve olanak paylaşımına zemin oluşturmayı ve BM Sürdürülebilir Kalkınma Amaçları doğrultusunda, kentsel hizmetler ve kent yönetimi konusunda farklı yaklaşımları bir arada değerlendirmeyi hedefleyen MARUF'un 2019 raporuna www.marmara.gov.tr adresinden erişebilirsiniz.

UN HABITAT
FOR A BETTER URBAN FUTURE

ATIK KELİMESİNİN MİADI DOLDU

Atık Kâğıt Geri Dönüşüm Sanayicileri Derneği, bileşeni olan kâğıt üreticileri ile birlikte Türkiye’de Sıfır Atık ve geri dönüşüm çalışmalarına yön veren pek çok faaliyet yürütüyor. Yetkilendirilmiş Kuruluş olarak AGED, kâğıt ve geri dönüşüm alanında yaptığı çalışmalarla ülke ekonomisine ve ekolojisine kuruluşundan bu yana değer katıyor. AGED Genel Müdürü Osman Kaytan, bize dernek faaliyetlerini, hedeflerini ve Türkiye’nin geri dönüştürülebilir ambalaj algısına yönelik yapılması gerekenleri anlatıyor.

Bize kendinizi tanıtabilir misiniz? Dernekteki görevinizle ilgili bilgi verebilir misiniz?

1970’lerde – Alamancuların (!) tabiriyle - Alamanya’ya işçi olarak gitmiş, gurbetçi bir ailenin üçüncü çocuğuyum. Iserlohn, Almanya doğumluyum. 1984’te Türkiye’ye temelli dönüş yaptık. Boğaziçi Üniversitesi İngilizce Mütercim Tercümanlık mezunuyum. Ayrıca Marmara Üniversitesi’nde İngilizce öğretmenlik formasyonu aldım. İstanbul Üniversitesi İngilizce İşletme’de MBA yaptım. Çince öğrenmenin büyük avantaj sağlayacağını düşündüğümden Yıldız Teknik Üniversitesi’ndeki memuriyetimden istifa ederek iki yıl kadar Çin’de ikamet ettim ve çeşitli ticari faaliyetlerde bulundum. Türkiye’ye döndükten sonra ihracat ve ithalat sorumlusu olarak çalıştım. Daha önce sektörde hiç tecrübem olmadığı halde Atık Kâğıt Geri Dönüşüm Sanayicileri Derneği (AGED) kâğıt sanayicilerinin talebi doğrultusunda 2012 yılında kurduk. Bu vazifeye gelmeden üç ay kadar önce o zamanlar ilkokulda okuyan kızımdan geri dönüşümün önemini öğrendiğimi belirtmeden geçemeyeceğim. Onun okulda aldığı eğitim sayesinde, dönüşebilen ham maddeleri (atıkları) evde ayrıştırmaya başlamıştık. AGED’de kuruluşundan itibaren genel sekreter olarak görev yapmaktayım. Ayrıca iktisadi işletmenin genel müdürüyüm.

GERİ KAZANIMI ARTIRMAYA YÖNELİK ÇALIŞMALAR YÜRÜTÜYÖRÜZ

Derneğimizin kuruluş amacından, faaliyetlerinden bahsedebilir misiniz?

Derneğimizin kuruluş amacı, kâğıt geri dönüşüm sanayiini temsil eden homojen ve dinamik bir sivil toplum kuruluşunun oluşturulmasıydı. Üyelerimiz %100 geri dönüşümlük kâğıttan (paper-for-recycling PFR)

mamul üreten fabrikalardan oluşmaktadır. Gerekli hallerde ilgili bakanlıklara ve diğer kamu kuruluşlarına sektör sorunlarını tek bir ses olarak iletiyor, ilgili konularda raporlar hazırlıyor, çözüm yollarını içeren önerilerimizi yetkililerin dikkatine sunuyoruz. 2017 yılından itibaren bütün ambalaj atıklarının geri kazanımı konusunda Çevre ve Şehircilik Bakanlığı (ÇŞB) tarafından yetki almış bir kuruluş olarak, Türkiye’nin dört bir yanında 100’den fazla belediyeye aynı ve nakdi yardımda bulunarak dönüşebilen atıkların geri kazanılması için faaliyet yürütüyoruz. İki ayda bir yayımlanan Geri Dönüşüm Ekonomisi dergimizde (www.geridonusumekonomisi.com) hem ülkemizde hem de dünyada çevre konularında yaşanan gelişmeleri okuyucularımıza ulaştırıyoruz. Okullarda düzenlediğimiz geri dönüşüm yarışmalarında öğrencileri motive

OSMAN KAYTAN - AGED GENEL MÜDÜRÜ

ederek geri dönüşüm bilinci kazandırıyoruz. Çeşitli kuruluşlarla ortak çalışmalar yaparak ve sponsor olarak geri kazanım oranlarının artırılmasına katkıda bulunuyoruz. Hem yazılı hem de görsel basında sektörümüzü tanıtan yayınlar yapıyoruz. Bureau of International Recycling (BIR) ve ReLoop gibi uluslararası kuruluşlara üyeyiz.

İTHALAT KOTASI KALDIRILMALI

Yürüttüğünüz çalışmaların ekonomik ve ekolojik çıktılarını düşünerek kent hayatındaki önemini örnekler vererek anlatabilir misiniz?

Ülkemizde toplanan, dönüştürülen atıkların yaklaşık %70'i kâğıttan oluşmaktadır. Dolayısıyla kâğıt sanayii, Sıfır Atık çalışmalarının en büyük paydaşdır. Kâğıt fabrikaları her yıl yaklaşık 80 milyon adet ağacın kesilmesini önlemektedir. Bu da yılda 1,5 milyon tondan fazla karbon salımının önüne geçildiği anlamına geliyor. Bunun yanında, ülkemizde bulunan toplama tesislerinin kurulmasına çok ciddi destekler vermiş bir sektörüz. On binlerce insana istihdam kapısı olan kâğıt sanayii, bugün itibarıyla 5,5 milyon ton üretim kapasitesini yakalamış bulunuyor. Yeni yatırımların ve kapasite artışlarının devreye girmesiyle üç yıl içerisinde 6,5 milyon tonu geçmiş olacağız. Benim sektöre adım attığım 2011 sonunda kâğıt üretim kapasitesi

2,5 milyon tondur. 10 yılda geldiğimiz nokta %100'den fazla bir büyüme. Geçmişte kâğıt üretimi için gereken tonajları ülke içerisinde geri kazanılan kâğıtla kapatmak mümkündür. Adeta kabına sığmayan ve Türkiye'nin büyüme hızından daha yüksek bir hızla yatırım yapan sektörümüzün en büyük sorunu yeterince ham madde bulamamak. Ülke içerisinde karşılanan 3 milyon ton geri dönüşümlük kâğıt, fabrikaların kapasitelerini doldurup randımanlı çalışmalarına yetmiyor. Bildiğiniz gibi geri dönüşüm tesislerinin ham madde ithalatı 2020 Eylül ayında yapılan bir düzenlemeyle, fabrika kapasitesinin %50'si kadar ham madde ithalatı yapabileceği şeklinde sınırlanmıştı. Sektörün yeni yatırımlarla büyüebilmesi için ham madde ithalatının serbest bırakılması gerekir. Geri dönüşümlük kâğıdın ihracatı serbestken ithalatının sınırlı olması, malum, serbest piyasa koşullarıyla ters düşmektedir.

Son 10 yılda Türkiye'de geri dönüşüm anlamında ne gibi olumlu gelişmeler oldu veya son yıllarda geri dönüşüm için sizi en çok heyecanlandıran gelişmeler neler?

Geride dönüşüm sektöründe büyük ve önemli gelişme tabii ki Emine Erdoğan Hanımefendi himayesinde önce proje olarak başlayan, sonra gerekli yasal düzenlemelerle yasalaşan Sıfır Atık hareketi. Biz kâğıt

sanayii olarak Sıfır Atık'ın en büyük destekçisiyiz. Yaptığımız işin önemini kavramak için tek yapmanız gereken bir kâğıt fabrikasını ziyaret etmek, bu mümkün değilse konuyla ilgili bir belgesel izlemek.

Sıfır Atık yanında, Çevre Ajansı'nın kurulması ve bu ajansın Geri Kazanım Katılım Payı (GEKAP) gelirlerinden 5 yıl boyunca %25 pay alarak çevre ile ilgili birçok konuda ama özellikle de içecek ambalajlarında depozito sistemini yönetecek olması hayati bir gelişme. Plastik poşetin ücretli olmasıyla birlikte kullanımının %70 azalması çevre için önemli bir katkı. Denizlerdeki kirliliği azaltmak için Sıfır Atık Mavi kampanyası gelecek adına umut verici. Bütün bu gelişmeler konusunda taşın altına elini koyarak somut adım atan ÇŞB Bakan Yardımcımız Mehmet Emin Birpınar'ın adını da zikretmeden geçemeyiz.

Bugün artık dünya ile artık tamamen entegre olmuş geri dönüşüm sektörü, Avrupa Yeşil Mutabakatı'nın getirdiği yeni dinamikleri iyice anlamalı ve söz konusu inisiyatif tamamen devreye girdiğinde buna tamamen hazırlıklı olmalıdır. Mutabakatın getirdiği en önemli hususlar, bana göre, karbon vergileri ve üretim sırasında oluşan atıkların bertaraf edilmesinin akredite kuruluşlar tarafından belgelendirilmesinin zorunlu hale getirilecek olmasıdır.

ŞEHİRLER CANLI ORGANİZMALARDIR

Marmara Belediyeler Birliği geçtiğimiz yıl Marmara Urban Forum (MARUF) adı altında Türkiye'nin en büyük şehircilik organizasyonunu düzenledi. İkincisi önümüzdeki Ekim ayında gerçekleştirilecek. Sizce şehirlerimizin geleceği açısından neler masaya yatırılmalı ve hangi sorunlara çözüm aranmalı?

Bugün dünya nüfusunun %55'i şehirlerde yaşıyor. 2050 yılında şehirli nüfusun %68'e ulaşması bekleniyor. Kaldırım taşı yüksekliğinin bile medeniyet göstergesi sayıldığı bir dünyada şehirlerin çözüm bekleyen onlarca sorunu bulunuyor. Şehirler statik yapılar değildir. Adeta canlı birer organizmadır. Dolayısıyla, çözümler de dinamik olmak zorundadır. Akıllı şehircilik, yatay mimari, kriz/afet yönetimi vb kavramlar ve dünyadaki trendler sürekli takip edilerek ve bize özgü sorunlar tespit edilerek sorunlara çözüm aranmalıdır. Bu açıdan MARUF'u önemsiyoruz. Önemli bir misyonu yerine getirdiği kanaatindeyiz. Tabii bize bakan yönüyle, biz sanayiciler için daha çok atık yönetimi ve dönüşebilen atıkların ekonomiye kazandırılması

tarafındayız. Yani ham maddemizin peşindeyiz. Belediyelerin Sıfır Atık'ın getirdiği yeni dinamiklere çabuk uyum sağlamasını istiyoruz ama tabii 1397 belediyenin olduğu ülkemizde, bu süreç biraz zaman alacaktır. Belediyeler, çöp toplama hizmetini asli vazifeleri olarak görmektedir. Doğrudur, bu çok hayati bir vazifedir. İki gün çöp toplanmasa neler olacağı ortadadır. Bununla birlikte, çöpün içinde dönüşebilen ham maddelerin daha çok toplanması sağlanarak çöp hacmi ve ağırlığı önemli ölçüde azalacaktır. Kısaca, bu konudaki bakış açısı atığı azaltma yönünde değişmelidir.

AMBALAJ STRATEJİK BİR SEKTÖR

Pandemi sürecinde faaliyetlerinizde ne gibi değişiklikler oldu? Özellikle ambalaj tüketimi ile doğru orantılı olarak kâğıt sanayiinde ne gibi fırsatlar, ihtiyaçlar belirdi?

Ambalajın, pandemi döneminde, özellikle gıda ve ilaç tedarikinin ihtiyaç sahiplerine ulaştırılmasında ne kadar büyük önem taşıdığı çok açık bir biçimde görüldü. Ambalaj hiç abartısız stratejik bir sektör. Sanayi üretiminin 2020 ilk çeyreği sonunda bir miktar azalmasını müteakiben ambalaja olan ihtiyaç sürekli artarak kâğıt fabrikalarının tam kapasite ile çalışmasına neden oldu. Bugün e-ticarette yaşanan canlanma kâğıt ambalaj talebini en üst seviyelere taşıdı. Yukarıda da söz ettiğim gibi sektörün ham maddesine ulaşmasının kısıtlanmış olması, önümüzdeki birkaç ay içerisinde olumsuz etkilerini gösterecek ve sektörü bir darboğaza sokacaktır.

Hedefleriniz neler?

Öncelikli hedefimiz Sıfır Atık'a uygun olarak çöp depolama sahalarına dönüşebilen ham maddelerin gitmesine engel olmak, onları geri dönüştürüp mamul haline getirerek ekonomiye kazandırmak hem katma değer hem de daha fazla istihdam yaratmaktır. Bunun için geri dönüşüm bilincinin ülkemizin her ferdine kazandırılması için gece gündüz gayret etmek en önemli vazifemiz.

Röportajın
tamamını okumak için
www.marmaralife.com
sitesini ziyaret edebilirsiniz.

SIFIR ATIK İÇİN İŞİN EHLİ KADROLAR KURULMALI

MURAT ILGAR - EXITCOM GENEL MÜDÜRÜ

İş birliklerinden sosyal sorumluluk projelerine kadar tüm faaliyetlerini hem ekonomik hem de sosyal düzeyde yürüten Exitcom, önemli bilim kuruluşlarının da desteğini alan, sıfır atık ve geri dönüşüm çalışmalarına entegre bir kuruluş. Exitcom Genel Müdürü Murat Ilgar, faaliyet alanlarının geleceğin akıllı, sürdürülebilir kentlerindeki önemli rolünü ve bu doğrultudaki hedeflerini anlatıyor.

Bize kendinizi tanıtabilir misiniz?

1969 Kars doğumluyum, Akdeniz Üniversitesi Elektrik Elektronik ve İletişim Mühendisliği Teknolojileri bölümlerinde eğitim gördüm. Şu an ise Aston American Üniversitesinde işletme üzerine doktora yapıyorum. 1999 yılında Almanya'nın Hannover kentinde Exitcom Recycling firmasını kurdum, 2003 yılında ise Türkiye'de Exitcom Recycling firmasını kurarak faaliyetlerimize başladık.

Şirketinizin faaliyet alanları, yürüttüğünüz projeler ve hedeflerinizle ilgili bilgi verebilir misiniz?

Şirketimiz; Türkiye'nin TÜBİTAK destekli ve en büyük işletme kapasitesine sahip ilk elektronik atık dönüşümü, TÜBİTAK destekli ilk ve tek floresan / lamba üretimi, MARKA destekli ilk ve tek kartuş / toner üretimi ve TÜBİTAK destekli ilk ve tek pil geri dönüşümü yapan ve tüm hizmetlerini sıfır atık kapsamında sağlayan entegre bir tesise sahip.

Aynı zamanda bilgi güvenliği ve veri imha, elektrikli araç pili geri dönüşümü, reuse & refurbishing konularında hizmet vermekteyiz. Bunların yanında e-atık, pil, floresan lamba, kartuş toner, kablo & metal, CRT/LCD, tehlikesiz atık ve soğutucu sistemleri gibi atıkların geri kazanımı ve veri imha/bilgi güvenliği gibi alanlarda faaliyet göstermektedir. Üniversitelerle iş birliği içinde ve Avrupa Birliği, TÜBİTAK ve devlet destekli olarak önemli projeler yürütmekteyiz. He-

deflerimiz, sektöründe öncü projelere hayat vermek ve ülkemiz için stratejik önemi yüksek faaliyetlerimizi katma değer olarak kazandırmaktadır.

ATIK YÖNETİMİ, MADEN TARAMASI GİBİDİR

Atık yönetimi sizce geleceğin şehirlerinde ne kadar önemli?

Atık yönetimi şehirlerimizde yapılan bir maden taraması gibidir. Geleceğin şehirlerinde atık türlerini doğru bir şekilde ayırmak ve doğru tesislerde geri kazanıma tabi tutmak, ülkeler için döngüsel ekonomi anlamında en önemli çevreci ekonomik kazanç kapısı olacaktır. Günümüzde hammadde konusunda atıkları geri kazanmak ve kullanmak önemli bir yol olacaktır.

Belediyelerle geçmişteki iş birliklerinizden ve halihazırda devam etmekte olan çalışmalarınızdan bahsedebilir misiniz?

Türkiye’de Atık Elektrikli ve Elektronik Eşyalar (AEEE) Yönetmeliği çıkmadan ilk belediye sistemini kuran firmayız. Avrupa’daki toplama modellerini referans alarak bilinçlendirme ve eğitim faaliyetlerimizi sürdürdük. Yönetmelik sonrası yetkilendirilmiş kuruluşların da sisteme dahil olmasıyla birlikte ortak çalışmalar yürütmekteyiz.

SON KULLANICI ATIĞINI TOPLAMAK İÇİN BÜTÇE AYRILMALI

Belediyelerin faaliyetleri geri dönüşüm sektörünü doğrudan etkiliyor. Son zamanlarda belediyelerimizde farkındalık da artıyor, bu bağlamda sektörün geleceği için ne söyleyebilirsiniz?

Farkındalığı artan belediyelerin yanı sıra sıfır atık kapsamındaki zorunluluklardan dolayı çalışmalar hızlandı ve gerekli birimler kuruldu. Ancak bu bağlamda sektörün geleceği için belediyeler son kullanıcı atığını toplama faaliyetlerinde etkin rol almalı ve iç organizasyonunda bu yapıya bütçe ayırmalı veya desteklemelidir. Gelecek bu şekilde daha verimli bir atık yönetim organizasyonu vaat edecektir.

Alanınızla ilgili yerel yönetimlerden beklentileriniz nedir?

Özellikle sıfır atık kavramına hâkim işin ehli kadrolar ile sıfır atık birimleri kurulmalı. Verimli bir sürdürülebilirlik için yenilikçi yaklaşımlar ile son kullanıcıdan atık toplanması hedeflenmeli ve ekonomiye kazandırmak için de işin ehli firmalar ile nihai atık yolcu-

luğuna destek olmalılar. Gerekli duyulan noktalarda uygun bütçeler oluşturmalılar veya desteklenmelidir.

KAPASİTE ARTIRIMI ÖNEMLİ

Pandemi süreciyle birlikte girmiş bulunduğumuz yeni iş yapış süreçleri sizce neleri değiştirecek, nelerin değişmesi gerekiyor?

Pandemi ile teknoloji kullanımı daha da arttı. Bizler organizasyon yapısı olarak dijital dönüşüme hâkim ve her an farklı aksiyonlara uyum sağlayacak kurumsal hafızaya sahibiz. İş yapış süreçlerimizde değişen en önemli faaliyet kapasite artırımı olacaktır. Teknoloji üretilmesi ve kullanılması kadar ömrünü tamamladıktan sonra uygun şekilde döngüsel ekonomiye kazandırılması da önemlidir.

Geçtiğimiz yıl düzenlenen ve dünyanın birçok yerinden yerel yöneticilerin, akademisyenlerin, iş insanlarının, öğrencilerin ve kent hayatına gönül vermiş katılımcıların ziyaret ettiği MARUF hakkında ne düşünüyorsunuz?

MARUF organizasyonunun geçen yıl geniş perspektifi ve farklı temalara odaklanan yaklaşımı ile oldukça etkili bir faaliyet olduğunu söyleyebilirim.

Röportajın
tamamını okumak için
www.marmaralife.com
sitesini ziyaret edebilirsiniz.

Rekabete hazır
mısınız?

Türkiye'nin
belediye başkanları
burada, peki siz
neredesiniz?

Hizmet ve
ürünlerinizi
kamu
sektörüyle
buluşturmak
ister misiniz?

Şehirlerin geleceği
MARUF'ta
şekilleniyor,
gelecekte yer almak
ister misiniz?

Düzenleyen

MARMARA
BELEDİYELER
BİRLİĞİ

Bilgi

MEO

+90 (212) 402 1600

salih.dogenci@marmara.org.tr

busra.ince@marmara.org.tr

Sponsorluk İletişim

T : 0212 243 20 86

M: 0 546 496 42 42

burak.akay@gafa.com.tr

1-2-3 EKİM'DE
SİZ NEREDESİNİZ?

Marmara Urban Forum

www.marmaraurbanforum.org